

Passie, Paleis, Politiek

**Over zeven freules Löwenstein-
Wertheim-Rochefort,
kanunnikessen
te Thorn**

Hendrik Hubert Jan Brouwer

en

Tony Joosen

(Spiers, Paltsmuseum - Donato Lunesu)

1. Friedrich I „der Siegreiche“ (1425-1476), keurvorst van de Palts.

Passie, Paleis en Politiek.

Inhoud.

Inhoud	III - IV
Voorwoord	V
I. De oorsprong en de stand	1
De graven en vorsten van Löwenstein	4
II. De namen en bezittingen	9
§ 1. Scharfeneck	9
§ 2. Löwenstein	10
Het graafschap Löwenstein 1643	12
§ 3. Löwenstein-Wertheim.	15
Het graafschap Wertheim 1644	18
§ 4. Löwenstein-Wertheim-Virneburg (Freudenberg).	23
III. Löwenstein-Wertheim-Rochefort: De katholieke tak	28
Afstamming Löwenstein-Wertheim-Rochefort.	32
De kinderen van Johann Dietrich en Josina	36
De kinderen van Ferdinand Karl en Anna Maria	41
IV. De freules Löwenstein-Wertheim-Rochefort te Thorn	63
De toelatingseisen	65
De gebruikte termen	67
§ 1. De voorgeschiedenis	68
Het huis van der Marck	70
Testament Josina van der Marck, abdisse – 1604	74
Testament Anna van der Marck – 1630	77
§ 2. Josina W. en Dorothea K. von Löwenstein-Wertheim-Rochefort.	91
Het jaar 1631	94
De bewogen jaren 1632 en 1633	95
De toestand te Thorn en de juridische nasleep: de jaren 1634-1644	99
De familie van den Bergh en Thorn	105
Thorn- van den Bergh in 1653	112
De rouwende weduwe	114
Een kasteeltje voor twee ongehuwde gravinnen	120
Het testament van Josina Walburgis	125
§ 3. Anna Maria Franziska von Löwenstein-Wertheim-Rochefort	130
De koningin van Sardinië	133
Madame la Duchesse	136
De prinses van Sulzbach	139
§ 4. Eleonora von Löwenstein-Wertheim-Rochefort	143
Eleonora's verkiezing	147
Eleonora's regering 1690-1706	150
Het buitenland	151
Het binnenlands bestuur	156

Overeenkomst tussen abdis en kapittel 1695	158
Het testament van Eleonora	167
Het graf van Eleonora	174
§ 5. Sophie Maria von Löwenstein-Wertheim-Rochefort Mme de Dangeau	176
Thorn	176
Het huwelijk	178
De kardinaal von Fürstenberg	182
De markies en markiezin de Dangeau en hun zoon	185
Het gelukkige huwelijk	190
De zoon Philippe-Égon de Courcillon; de broer l'abbé de Dangeau	192
Dangeau de kroniekschrijver	193
Het weduwschap	194
§ 6. Christina Therese von Löwenstein-Wertheim-Rochefort	195
Sachsen-Weissenfels	196
Liechtenstein	198
De affaire Liechtenstein	201
§ 7. De freule Wil(hel)mina van Löwenstein-Wertheim-Rochefort	204
Testament van Wilhelmina prinses van Löwenstein 1732	210
Omtrent Wilhelmina's testament	218
De plaats van het graf	218
De genoemde en bedachte personen	219
Lijst van afbeeldingen en kaarten	229
Lijst van afkortingen	231

Voorwoord.

De geschiedenis die dit boek beschrijft bestrijkt de jaren 1624-1732: bewogen tijden voor Europa met de Dertigjarige Oorlog en de Successie Oorlogen om de troon van Spanje of om de troon van Polen of om het behoud van macht en keizerskroon voor het Huis Habsburg, dat in mannelijke lijn uitsterft. De strijd tussen de godsdiensten en de wedijver tussen monarchistisch streven en federalistische tendensen zullen met alle ellende die zij meebrengen tenslotte leiden tot het Absolutisme.

Middels een adellijke familie, verdeeld door godsdienst en daarom ofwel in het Rijk carrière makend ofwel in eigen land regerend, zien wij in

“Over zeven freules Löwenstein-Wertheim-Rochefort, kanunnikessen te Thorn” wat de plaats was van Thorn in de grote wereld. Thorn als territorium in het Rijk was onbetekenend, maar Thorn als instituut was belangrijk, daar de toegang tot dit stift voor een familie de bevestiging betekende van haar rang en stand. Door een welbewuste huwelijkspolitiek waren de freules Löwenstein-Wertheim-Rochefort verwant aan welhaast de gehele hoge adel her en der in het Rijk. Dit vergunt ons een kijk op Thorn, waarvan de prebenden een standserkenning betekenen, als een uitgangspunt voor een leven, zij het in Wenen, zij het in Parijs, zij het als abdis in Thorn zelf: ook wanneer de meisjes zelf niet al te interessant waren, behoorden zij zeer nauw bij de mensen die de geschiedenis maakten. Bij het schrijven van dit boek zijn er vruchtbare en vriendschappelijke betrekkingen ontstaan met de Rijksarchivaris te Maastricht, met de Thornse archivaris, het Grafschaftsmuseum te Wertheim, het Staatsarchiv te Bronnbach, de Fürstin Franziska Christina Stiftung te Essen-Steele, het slot Anholt, de historische verenigingen van Rochefort en Lummen, met het Huis Berg te 's-Heerenberg en het museum van Stevensweert. Ook Z.D. Alois Konstantin Fürst zu Löwenstein was ons allervriendelijkst behulpzaam. Naar al dezen wordt te rechter tijd in tekst of noot verwezen.

Hier willen wij graag onze dank uitspreken aan de heer Bert Van den Broek voor het tekenen van de familiewapens, de heer Rob van der Linden, die zijn technisch vernuft op computergebied ons ten dienste stelde, aan onze fotograaf de heer Donato Lunesu en aan mevrouw Gerda Scholtens, voor haar hulp bij het verzamelen van documentatie.

De schrijvers.

Copyright Shaker Publishing 2011; Brouwer & Joosen

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978-90-423-0402-4

Shaker Publishing B.V.
St. Maartenslaan 26
6221 AX Maastricht
tel.: 043- 3500424
fax: 043 - 3255090
[http:// www.shaker.nl](http://www.shaker.nl)